

Paliativní péče v nemocničním prostředí

Program

Paliativní péče – co to je?

Paliativní péče v nemocnici – co to je?

Příběhy jako inspirace

Evidence

Současné možnosti

Paliativní péče - definice

Definice CAPC 2011

- **medicínský obor**, který poskytuje péči pacientům se závažným onemocněním
- cílem je zlepšit **kvalitu života** pacienta a jeho rodiny
- úleva od **symptomů** a stresu spojeného se závažným onemocněním
- zvláštní úroveň péče v **bio-psycho-socio-spirituálních** potřebách
- je poskytována v **jakémkoliv věku** a v **jakémkoliv stadiu** onemocnění, i **současně s kurativní léčbou**

ČASNÁ PALIATIVNÍ PÉČE

MĚSÍCE - ROKY

porozumění
onemocnění

kvalita života

život ohrožující
onemocnění

DNY - TÝDNY

PÉČE V ZÁVĚRU ŽIVOTA

základní onemocnění
nevratně progreduje

zhoršování
výkonnosti

cíl péče
se proměňuje

HODINY - DNY

kontext

péče o
umírajícího

komfort

potřeby
pečujících

TERMINÁLNÍ PÉČE

symptomy

očekávání

komunikace
alternativ

formulace
hodnot

symptomy

preferovaný
rozsah informací

představení
principů paliativní
péče

osoba důvěry

koncept cíle péče

Muž, 51 let, srdeční selhání

- Chronické srdeční selhání
- Plicní hypertenze po pozdním uzávěru defektu septa síní
- Dilatační kardiomyopatie v.s., EF LK 25%
- Sildenafil, diuretika, antiarytmika
- Opakované dekompenzace, poslední hospitalizace Třinec – Praha, téměř 3 měsíce
- dobutamin, levosimendan pouze s přechodným efektem – hraniční orgánová výkonnost (dušnost, ledviny, játra), při redukci katecholaminů LCO

Přivolán paliatr – orientace v onemocnění + očekávání

Komunikace potřeb

- Komunikace terap. možností
- *Komunikace s pacientem – v případě, že nebude zlepšení, co bude důležité?*
- Být blízko domovu (pečující osoba sestra, dojíždí z Ostravy)
- Strach ze symptomů
- Co nejlépe prožít zbývajících čas

- Psychologická péče telefonicky pro sestru pacienta - výrazná úzkost, dramatické emoční projevy
- Kontakt na regionální interně – ochotni převzít s plánem péče (plán současné péče, plán pro zhoršení a komplikace)
- Klinická rozvaha v dokumentaci, limitace péče
- Domluva návaznosti péče v lokálním hospicu
- Doporučení medikace pro očekávané symptomy

Žena 32 let, primární plicní hypertenze

- sledována a léčena 6 let
- Přijata pro zhoršení stavu
- Standard – ICU – dobutamin – ECMO – Tx
- Sestra: “má strach, co bude”
- Psycholog: - potřebuje více informací...

Komunikace potřeb

Pacientka

- Všichni mi říkají, jak s tím statečně bojuji
- Jak to bude dál?
- Co když plíce pro mne nebudou?
- Jak na to mám připravit svého 8-letého syna?

Lékaři

- Uděláme pro vás maximum
- Vždycky je nějaká možnost
- Plíce budou, máte krevní skupinu A, horizont čekání na Tx je 2-3 týdny
- Operace je náročná, ale je třeba myslet pozitivně

Muž 50 let, lymfom střeva

- Rozpad střeva
- Kritický stav
- Operace neodstraní nádor
- Opakovaně sepse / otrava krve a rozpadající se břišní stěna s průsakem stolice

I. interní klinika
31.5.

KARIM – RES UP

Nefrologická
klinika OAM

I. Chirurgická
klinika JIP

Nitrobřišní katastrofa
Recidivující septický šok
Inoperabilní defekt colon

Pacient neschopen komunikace

Nitrobřišní katastrofa
Stabilizace stavu
Opakované chirurgické výkony
Komplikované hojení

Zahájení komunikace s pacientem

VSTUPNÍ KONZULTACE

Formulace terap. možností

Rodinná konference

Porozumění a očekávání pečujících

Rozhodování, osoba důvěry,
informace

Limitace péče

Screening

Předpokládané preference pacienta
Potřeby pečujících

Formulace **CÍLE PÉČE A LIMITU**

Formulace plánu pro stabilizaci

Formulace plánu pro zhoršení

PODPŮRNÉ KONZULTACE

Psychologická podpora

Porozumění a očekávání pacienta

Screening potřeb

KARIM – RES UP

I. Chirurgie JIP

III. Interna MJ

I. Chirurgie JIP

Stabilní stav
Závislý na PEN
Závislý na JIP
Porucha hojení

Pacient schopen komunikace
Odmítá formulaci plánu pro
zhoršení

PODPŮRNÉ KONZULTACE

Psychologická podpora
Zlepšení komunikace s rodinou
Sjednocování porozumění v rodině

Zdrojování pacienta
Práce na důvěře, otevřená
komunikace

KONZULTACE MOŽNOSTÍ

Zlepšení komunikace
Ochoten komunikovat téma rizika
úmrtí
Ochoten komunikovat možnosti
vývoje

III. Interna MJ

I. Interna TROD

III. Interna MJ

???

Hemoragický šok

Otazná indikace hematologické
terapie

SYMPTOMY, RODINA

Symptomová intervence – zlepšení
compliance a rhb

Nalezení druhé dcery
Podpora při péči o postiženého bratra
Spirituální potřeby
Významné zlepšení psychického stavu
Proměna porozumění situaci

Formulace **ALTERNATIV včetně
hospicové péče**

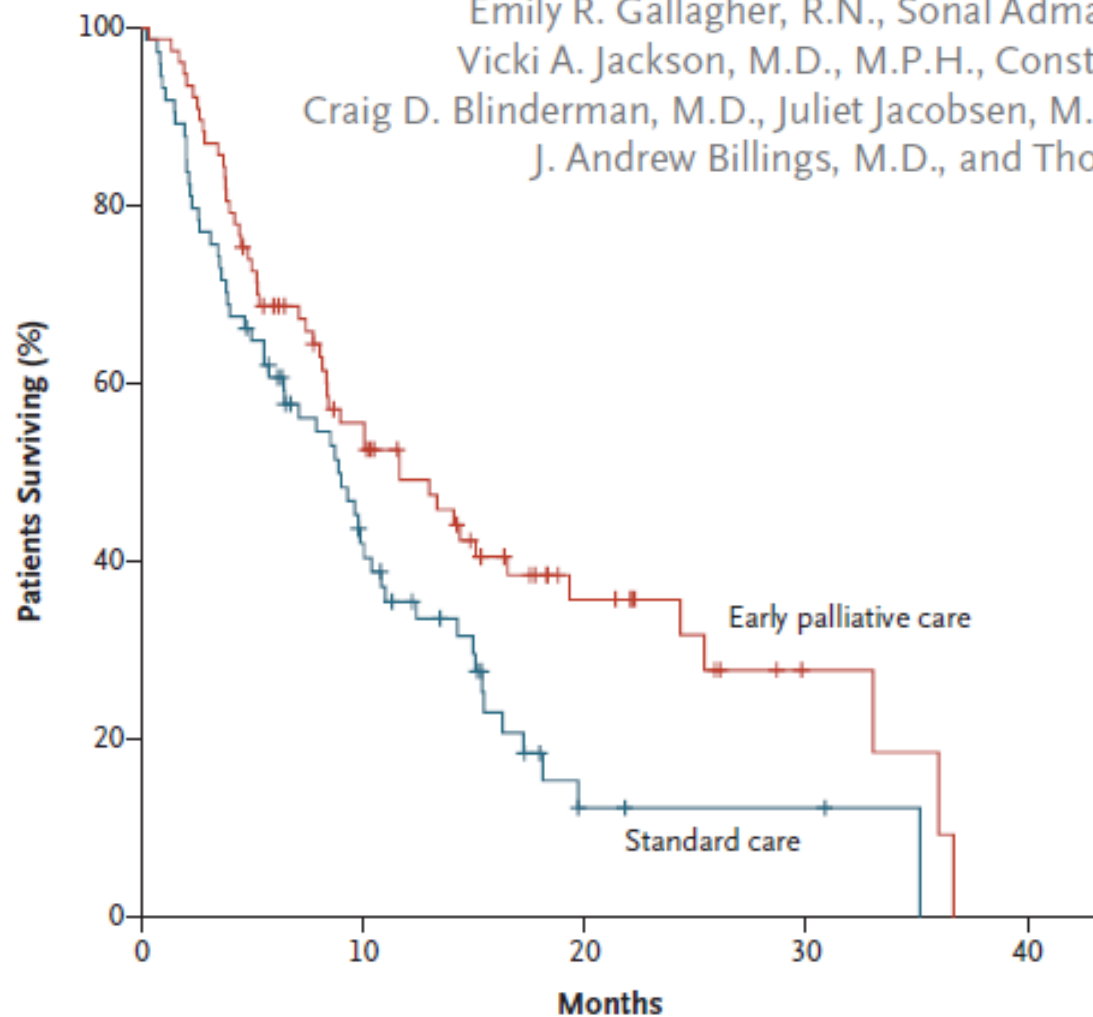
Formulace plánu pro stabilizaci
Formulace plánu pro zhoršení

FORMULACE REÁLNÉHO CÍLE PÉČE S PACIENTEM

Pokračující multidisciplinární podpora
Formulace motivací a možností

Early Palliative Care for Patients with Metastatic Non-Small-Cell Lung Cancer

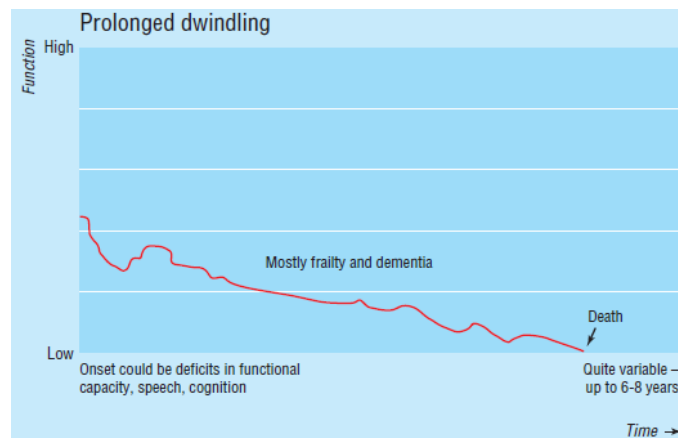
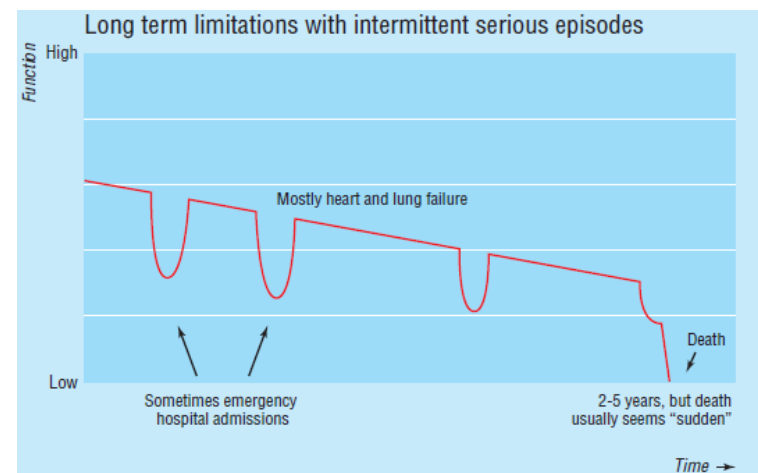
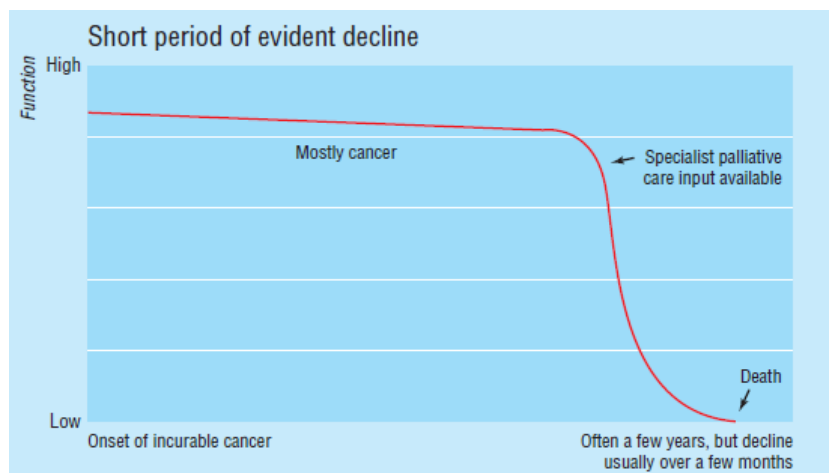
Jennifer S. Temel, M.D., Joseph A. Greer, Ph.D., Alona Muzikansky, M.A.,
Emily R. Gallagher, R.N., Sonal Admane, M.B., B.S., M.P.H.,
Vicki A. Jackson, M.D., M.P.H., Constance M. Dahlin, A.P.N.,
Craig D. Blinderman, M.D., Juliet Jacobsen, M.D., William F. Pirl, M.D., M.P.H.,
J. Andrew Billings, M.D., and Thomas J. Lynch, M.D.

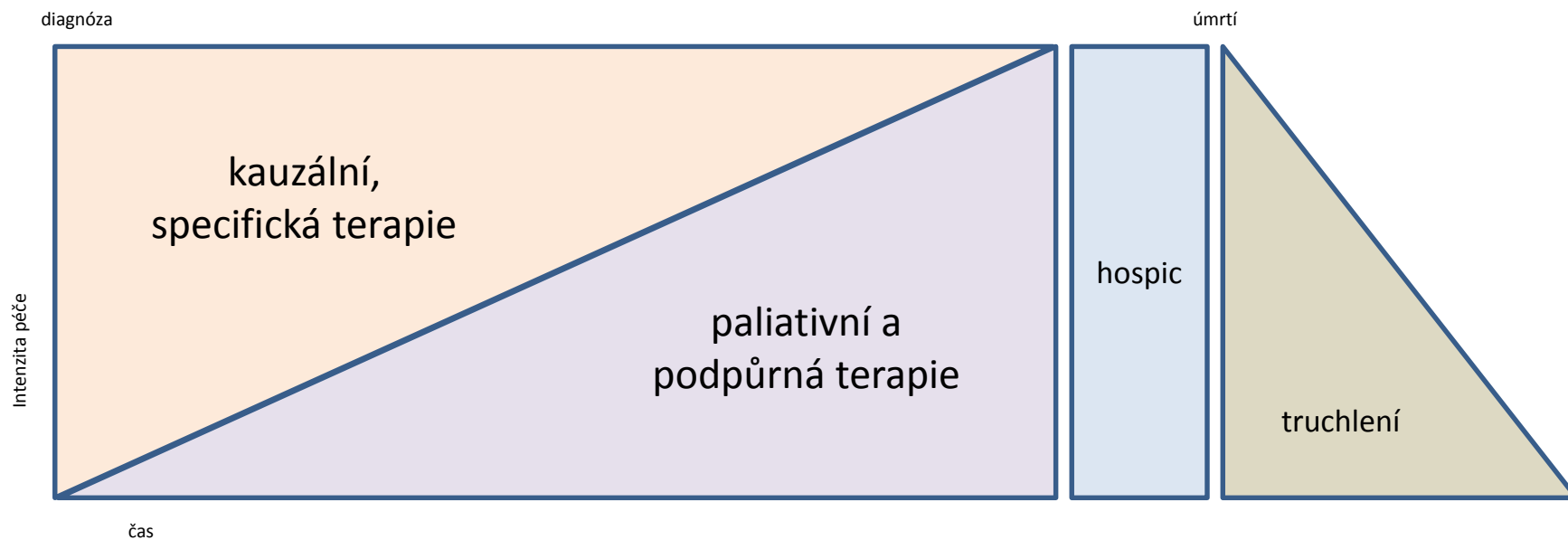
Temel, NEJM 2010

Figure 3. Kaplan-Meier Estimates of Survival According to Study Group.

Průběh onemocnění

Průběh péče

Standard péče

- **orientace** v situaci a onemocnění, **očekávání**
- rozsah **informací** a **způsob rozhodování** o zdravotní péči
- formulace **cílů léčby** a nastavení odpovídajícího **plánu** vč. limitace léčby
- řešení obtížných **symptomů**
- **návaznost** péče, **koordinace** oborů

- orientace v systému sociální podpory
- psychologická podpora včetně krizové intervence
- spirituální péče religiózního i nereligiózního charakteru
- dříve vyslovená přání, eticky dilematické klinické situace

komunikace + čas + erudice + respekt

Paliativní péče - dělení

Obecná

- každý obor, v rámci erudice a kompetencí jednotlivých oborů a lékařů
- zejména PL, onkologie, kardiologie, neurologie, intenzivní péče a další

Specializovaná

- multidisciplinarita, komplexnost, specializace v oboru
- dostupnost v ČR velmi omezená
- **komunikace** - klíčový nástroj
- **časová náročnost**
- **podpora základního oboru – extra layer of support**

Místo poskytování - teorie

Sektor zdravotních služeb	Obecná paliativní péče	Specializovaná paliativní péče	
		mobilní	lůžková
Akutní péče	Jednotlivá oddělení nemocnic	Ambulance paliativní medicíny Konziliární paliativní týmy	Oddělení paliativní péče
Dlouhodobá péče	Léčebny dlouhodobě nemocných, domovy důchodců	Mobilní hospicové týmy	Lůžkové hospice
Domácí péče	Praktičtí lékaři, agentury homecare	Mobilní hospicové týmy	Hospicové stacionáře

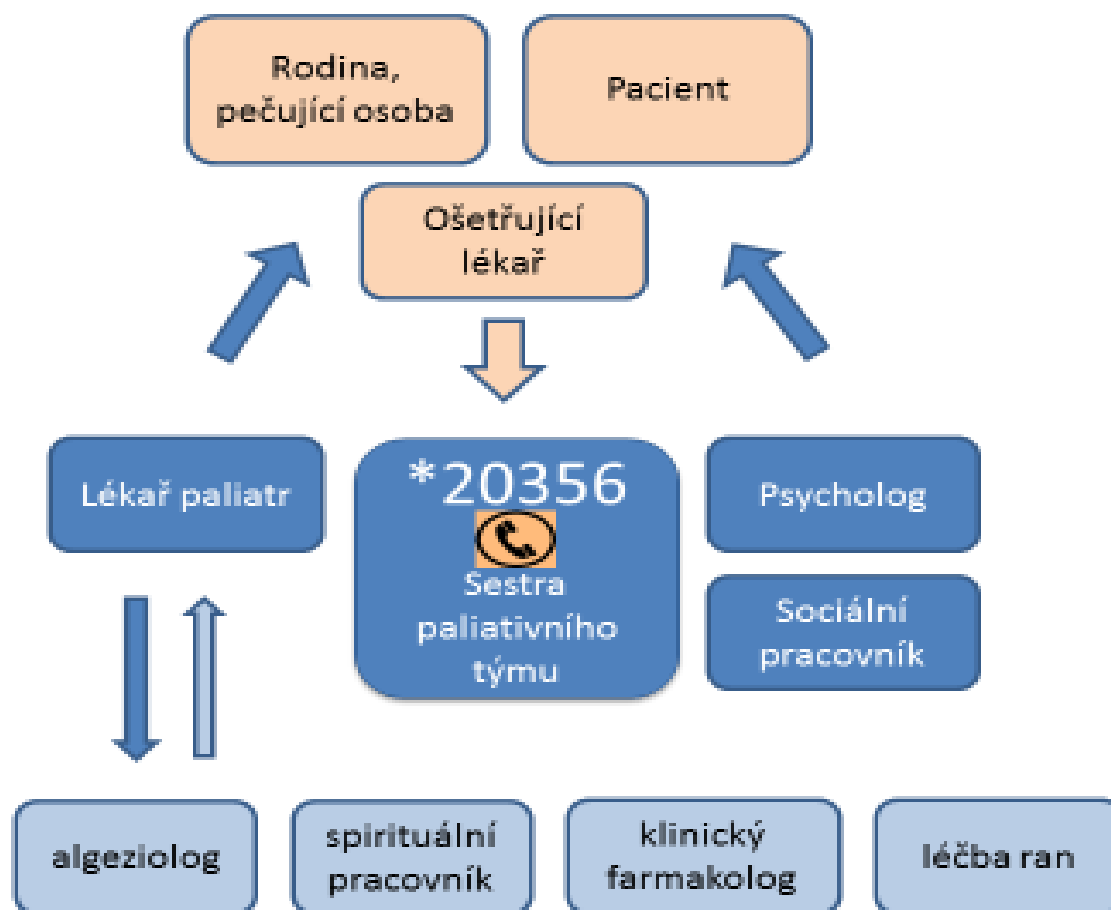
Místo poskytování - teorie

Sektor zdravotních služeb	Obecná paliativní péče	Specializovaná paliativní péče	
		mobilní	lůžková
Akutní péče	Jednotlivá oddělení nemocnic	Ambulance paliativní medicíny Konziliární paliativní týmy	Oddělení paliativní péče
Dlouhodobá péče	Léčebny dlouhodobě nemocných, domovy důchodců	Mobilní hospicové týmy	Lůžkové hospice
Domácí péče	Praktičtí lékaři, agentury homecare	Mobilní hospicové týmy	Hospicové stacionáře

Situace v ČR

- Oddělení / lůžka paliativní péče
  - Oš. den typ 30
- Ambulance paliativní medicíny
  - Komplexní, cílené a kontrolní vyšetření (80053,4,5)
- Konziliární týmy paliativní péče
  - Kódy pilotního projektu (viz dále)
  - CZ-DRG – časná a terminální paliativní péče (91935,6)

Konziliární tým paliativní péče

Pilotní projekt MZ ČR

DATUM INTERVENCE		CELKOVÝ ČAS INTERVENCE	
------------------	--	------------------------	--

ČINNOST

LÉKÁŘ	ZDR.SESTRA	PSYCHOLOG	JINÁ PROFESÍ
02901 komunikace hodnotového systému a preferencí pacienta	02940 komplexní zhodnocení potřeb	02960 krizová intervence pacient / blízcí	rozprava
02902 stanovení cíle péče	02941 ošetřovatelská péče	02961 podpůrná psychoterapeutická intervence individuální - pacient	
02903 stanovení plánu péče	02942 administrativní výkony (dotazníky, screening apod.)	02962 podpůrná psychoterapeutická intervence individuální - blízcí	
02904 multidisciplinární rozvaha o plánu péče	02943 kontrola efektu zdravotnické intervence	02963 podpůrná psychoterapeutická intervence skupinová - pár / rodina	
02905 mezioborová terapeutická rozvaha	02944 koordinace péče s primárním ošetřovatelským týmem	02964 krizová intervence individuální - dítě nebo osoba s omezenou rozhodovací kompetencí	
02906 komunikace alternativ péče včetně neposkytování kurativní terapie	02945 koordinace zdravotnické péče mimo poskytovatele kurativní terapie	02965 podpůrná psychoterapeutická intervence individuální - dítě nebo osoba s omezenou rozhodovací kompetencí	
02907 komunikace DVP	02946 podpůrná intervence psychologické povahy pacientovi	02966 podpůrná psychoterapeutická intervence skupinová - včetně dítěte nebo osoby s omezenou rozhodovací kompetencí	
02908 formulace limitace péče	02947 podpůrná intervence psychologické povahy blízkým	02967 psychologická péče o pozůstalé	
02909 etická konzultace	02948 podpůrná intervence psychologické povahy dítěti / osobě s limitovanou rozhodovací kompetencí	02968 psychologická péče o pozůstalé - dítě nebo osoba s omezenou rozhodovací kompetencí	
02910 sdělení nepříznivé zprávy	02949 orientace v systému zdravotní a soc. péče	02969 telefonická konzultace	
02911 mediace disrepantních očekávání	02950 spirituální podpůrná intervence	JINÉ	
02912 vedení rodinné konference	02951 péče o pozůstalé sestrou	SOC.PRACOVNÍK	JINÁ PROFESÍ
02913 symptomová intervence - polypragmatie	02952 péče o pozůstalé dítě / osobu s omezenou rozhodovací kompetencí	02975 komplexní zhodnocení sociálních potřeb a sociální podpory	rozprava
02914 symptomová intervence - bolest	02953 edukace pacienta	02976 edukace a poradenství v systému podpory - pacient / rodina	
02915 symptomová intervence - ostatní symptomy	02954 edukace blízkých	02977 edukace a poradenství v systému podpory směrem k ot. týmu	
02916 edukace paliativní sedace	02955 telefonická konzultace	02978 komunikace / koordinace mezi poskytovateli	
02917 koordinace zdravotnické péče mimo poskytovatele	JINÉ	02979 zajištění administrativní činnosti (hlášení apod.)	
02918 podpůrná intervence psychologické povahy pacientovi		02980 podpůrná intervence nep psychologem	
02919 podpůrná intervence psychologické povahy blízkým		02981 péče o pozůstalé	
02920 podpůrná intervence psychologické povahy dítěti / osobě s limitovanou rozhodovací kompetencí		02982 telefonická konzultace	
02930 orientace v systému zdravotní a soc. péče		JINÉ	
02931 spirituální podpůrná intervence			
02932 péče o pozůstalé lékařem			
02933 péče o pozůstalé dítě / osobu s omezenou rozhodovací kompetencí			
02934 vyplnění PaPaS scale			
02935 telefonická konzultace			
JINÉ			

V rámci projektu se dosud podařilo...

Společné prohlášení odborných společností o podpoře paliativní péči

Jednání se zástupci VZP a svazu pojišťoven o probíhajícím pilotním projektu a potřebě řešit model financování KTPP

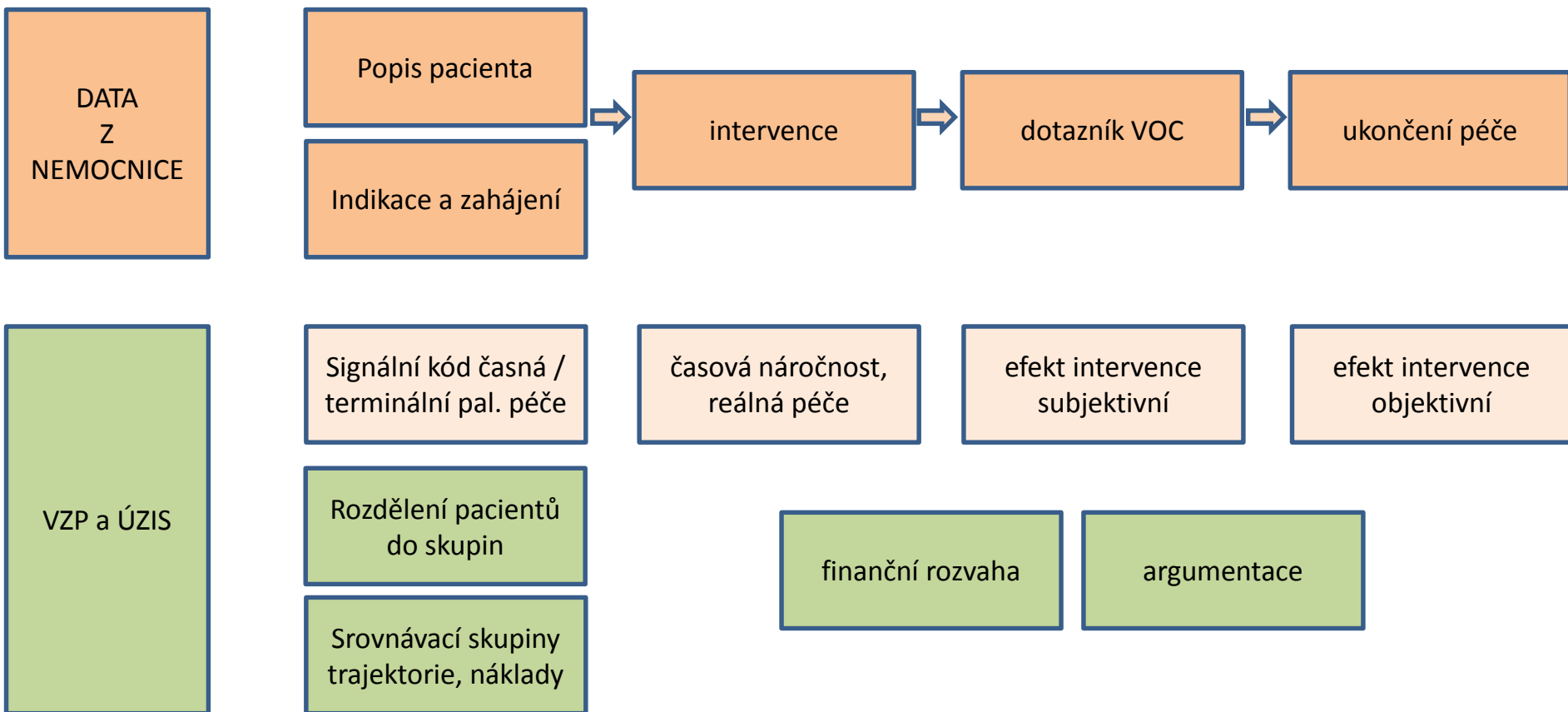
Pojmenování činností paliativního týmu jako zcela nového typu služby v podobě kódů pojišťoven

Sběr dat paralelně pro přiměřený obraz poskytované péče

Memorandum MZČR, zástupců všech pojišťoven a ČSPM

Možnosti

- Registr paliativní péče – ČSPM / ÚZIS
- Monitorace činnosti kódy pilotního projektu – ČSPM / ÚZIS
- Standardizace služeb – ČSPM
- Podpora pracovišť – zřizovatelé, poskytovatelé, ...
- Vyjednávání úhradového mechanismu – ZP, ČSPM, MZ
- Další?

Podmínky vykazování a financování

- Zatím nejsou nastaveny
- Standardní složení týmu
  - Lékař paliatr (atestace)
  - Sestra (se specializačním vzděláním, nyní ELNEC?)
  - Psycholog
  - Sociální pracovník
- Kaplan, farmaceut, nutriční terapeut, fyzioterapeut, ...

Nezbytné podmínky

- Erudice specialistů
- Uvolnění personálu ze základních úvazků
- Zahájení klinické činnosti
- Statistika činnosti
- Mentoring
- ...

paliativní péče = dobrý život se závažnou nemocí

Centrum podpůrné a paliativní péče
VFN a 1.LF UK Praha

www.paliace.cz
FB: Nemocniční paliativní péče

ondrej.kopecky@vfn.cz
paliativni.pece@vfn.cz

